

# DICȚIONAR DE LOCURI ȘI REGIUNI ISTORICO-GEOGRAFICE

MIHAIL M. ANDREESCU\*

## A.

**ADRIANOPOL (EDIRNE).** Oraș situat în estul Peninsulei Balcanice și în vestul Turciei europene de astăzi (în Tracia), pe râul Marița. A fost ocupat de turci în 1360 și a fost proclamat capitală a Imperiului otoman și reședință a sultanului (Înalta Poartă) până în 1453, când capitala ca și reședința sultanului au fost mutate la Constantinopol. După epoca sultanilor luptători care participau personal la războaie, în secolele XVII-XVIII aici era locul unde se strâneau oștile otomane înainte de a pleca în campanie și unde erau trecute în revistă de sultan. În urma războiului ruso-turc din 1828-1829 aici s-a încheiat tratatul care consfințea Rusiei calitatea de "putere protectoare" a Principatelor Române și s-a recunoscut independența Greciei.

**ALSACIA.** Provincie din NE Franței la granița cu Germania. Are ca principalele așezări orașele Strassbourg și Mullhouse. Provincia a făcut parte din vechiul Regat al Lotharingiei și apoi a fost parte a ducatului și Regatului Burgundiei. După încorporarea Burgundiei la Franța provincia a devenit subiect de dispută între Germania și Franța. La sfârșitul Războiului de 30 de ani, profitând de slăbiciunea Austriei Ludovic al XIV-lea a reușit să încorporeze Alsacia regatului francez împreună cu provincia Loraine. În urma războiului franco-prusac din 1870-1871 încheiat cu pacea de la Franckfurt cele două provincii au revenit Germaniei. Ele au revenit Franței la sfârșitul primului război mondial în urma tratatului de la Versailles (iunie 1919) și au fost recuperate de Germania între 1940-1944. Astăzi ambele provincii aparțin Franței.

---

\* Profesor dr. la Școala nr. 79 din București.

## B.

**BERLIN.** Oraș situat în partea de NE a Germaniei pe râul Spree. Din 1701 devine capitala Regatului Prusiei în timpul lui Frederic I iar din 1871 devine capitala Imperiului German. În mai-iunie 1878 s-a desfășurat aici un Congres de pace unde au fost reglementate problemele politico-teritoriale și coloniale apărute în urma războiului ruso-turc din 1877-1878 și care nemulțumiseră Marile Puteri. Cu acest prilej a fost recunoscută condiționat și independența României.

În 1945 Berlinul a fost cucerit de trupele sovietice, apoi împărțit în patru sectoare între Marile Puteri învingătoare. În 1948-1949 orașul a fost divizat în Berlinul Occidental – parte a Republicii Federale Germania și Berlinul de Est – capitala Republicii Democrate Germane. În 1961 orașul a fost despărțit de un zid de beton ridicat pentru a împiedica fuga berlinezilor în Vest. Unitatea orașului s-a refăcut în octombrie-noiembrie 1989 odată cu demolarea zidului și unificarea Germaniei.

**BOLTON.** Oraș situat în vestul Angliei în comitatul Lancashire. Important centru siderurgic și de construcții de mașini. S-a dezvoltat rapid în timpul revoluției industriale și în epoca modernă. Este situat în apropiere de Manchester.

**BOSFOR și DARDANELE.** Strâmtori care fac legătura între Marea Neagră și Marea Mediterană prin intermediul Mării Marmara (fosta mare a Helespontului). *Bosfor* se află în partea de NV a Turciei la Marea Neagră și este apărată de anticul oraș *Byzantion*, devenit mai târziu *Constantinopol* (astăzi *Istanbul*), *Dardanele* se află în SV Turciei și face legătura între Marea Marmara și Marea Egee fiind apărată de orașul *Galipoli* din peninsula cu același nume. De o importanță strategică deosebită cele două strâmtori au fost mereu în atenția celor care doreau să controleze legăturile comerciale maritime dintre Asia și Europa și dintre mările Neagră și Mediterană. Problema stăpânirii lor a iscat numeroase conflicte și din Antichitate până astăzi au fost încheiate numeroase convenții și tratate între părțile interesate. Astăzi deși aparțin Turciei au statut de neutralitate.

**BRĂILA.** Vechi port românesc la Dunăre – în estul Câmpiei Muntene – în apropiere de Galați. Important centru comercial și de navigație portul a fost folosit din evul mediu de români, unguri, greci și otomani. În 1538-1540 Brăila a fost transformată în raia împreună cu un important hinterland agrar. A rămas în stăpânire otomană până în 1829 când, în urma Tratatului de la Adrianopol, au fost desființate raialele din nordul Dunării. Orașul de astăzi a fost construit după planuri moderne între 1834-1838.

**BUCUREȘTI.** Oraș situat în partea de sud a României în Câmpia Munteană pe râul Dâmbovița. A fost capitala Țării Românești din a doua jumătate a

secolului al XV-lea iar din ianuarie 1862 a devenit capitala României. Este atestat documentar din 20 septembrie 1459 dar orașul în sine este cu mult mai vechi. După 1462 a început să fie folosit ca reședință domnescă și capitală în alternanță cu Târgoviște. A fost distrus în mai multe rânduri de turci. De la începutul secolului al XVIII-lea devine singura capitală a Țării Românești – Poarta a interzis domnilor fanarioți să mai rezideze la Târgoviște. În 1649-1695 Constantin Brâncoveanu a întemeiat o Academie domnească la Sf. Sava, una din cele mai prestigioase școli din Europa de sud-est. La 16 mai 1812 la București s-a încheiat pacea ruso-turcă (în clădirea hanului lui Manuc-bey) care pune capăt războiului din 1806-1812 și prin care Rusia ocupa teritoriul românesc dintre Prut și Nistru (Basarabia). Între 21 martie – 15 mai 1821 Tudor Vladimirescu s-a aflat la București, stabilindu-și cartierul general la Mănăstirea Cotroceni. La 11 iunie 1848 în București izbucnește revoluția. Pe câmpia de la poalele Dealului Filaret – în fața Parcului "Carol I" de astăzi – a avut loc o adunare care a adoptat Constituția (Proclamația de la Islaz), sancționată de domnitorul Gheorghe Bibescu la 13 iunie 1848 când a și demisionat și când s-a creat guvernul revoluționar provizoriu care a durat până la 25 iulie 1848. La 24 ianuarie 1859 Alexandru Ioan Cuza a fost ales la București și ca domn al Țării Românești, fapt ce a consfințit unirea Principatelor Române, iar la 24 ianuarie 1862 orașul a devenit Capitala României. La 9 mai 1877 Sesiunea extraordinară a Adunării deputaților a proclamat Independența României sancționată de Carol I la 10 mai.

– Între 16-28 iulie 1913 la București s-a desfășurat Conferința de pace care a pus capăt războaielor balcanice și a dat, în linii generale, configurația politică de astăzi a Balcanilor. România a primit cu acest prilej județele Durostor și Caliacra, situate în sudul Dobrogei și cunoscute sub numele de *Cadrilater*.

– Între 23 noiembrie 1916 – aprilie 1918 Capitala s-a aflat sub ocupație germană. la 24 mai 1918 aici s-a semnat tratatul de pace cu Puterile Centrale (Pacea de la Buftea – București), neratificat de către parlament și de rege.

– La 21 decembrie 1989 în București a izbucnit revolta anticeaușistă care a asigurat victoria revoluției române.

**BUDA.** Oraș situat în Ungaria centrală pe Dunăre, în dreapta fluviului. Din a doua jumătate a secolului al XIII-lea, după invazia tătar-mongolă din 1240-1241, a devenit reședința permanentă a regilor Ungariei, apoi capitala Regatului Ungariei. Până atunci aceasta fusese la *Alba Regală* (*Székeséhvár*), situată mai la sud, la nord de lacul Balaton. Între 1541-1686 ea a fost capitala pașalâcului omonim, creat de Soliman I pentru a preveni ocuparea Ungariei centrale și a

Transilvaniei de către Austria. Din 1867 redevine capitală a Regatului Ungariei în cadrul Imperiului Austro-Ungar și prin construirea podurilor peste Dunăre a început procesul de unire cu *Pesta* și crearea noii capitale a Ungariei de azi.

### C.

**CADIX.** Port militar în sudul Spaniei, la Oceanul Atlantic, în provincia Andaluzia. Aici a început revoluția din 1820, când trupele spaniole pregătite a fi trimise în America Latină s-au răsculat sub conducerea colonelului Rafael Riego. Orașul a fost ocupat de francezi în 1823.

### E.

**EPIDAUROS.** Port în Grecia la Marea Egee, în NE Peninsulei Peloponez. În Antichitate a făcut parte din Argolida. Era vestit în întreaga Grecie pentru templele lui Esculap și Artemis, oracolul și teatrul grec. În 1822 s-a ținut un Congres pangrecesc unde s-a hotărât proclamarea independenței Greciei.

**ESSEN.** oraș situat în V germaniei în landul Rhenania de Nord-Westfalia, pe râul Ruhr. Mare centru carbonifer și metalurgic. Aici se află amplasate uzinele Krupp, fondate în 1810.

### F.

**FLORENȚA.** Oraș situat în provincia *Toscana* din NV Italiei, pe râul Arno. În secolele XIII-XV a fost o înfloritoare republică de negustori, bancheri și meșteșugari. Din a doua jumătate a secolului al XIV-lea și-a impus autoritatea și stăpânirea asupra orașelor vecine din Toscana. Treptat, puterea a fost preluată de familia Medici care au transformat orașul și Toscana în ducat. Înrușiți cu regii Franței și având puternice legături cu Roma Medicii au condus Florența și Toscana, cu unele întreruperi, între 1434-1737. Centru al Renașterii italiene Florența se poate mândri cu personalități de seamă precum Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Rafaele Sanzio, Michelangelo Buonarroti, Nicolo Machiavelli. Are numeroase monumente arhitecturale, artistice și religioase între care amintim: Mica și Marea Signorie, Basilica Santa Maria dei Fiori, palatele Medici, Pitti și Uffizi. În 1437-1439 aici s-a desfășurat un conciliu religios care a încercat unificarea Bisericii prin reconcilierea dintre ortodocși și catolici, în vederea acordării de către Occident de sprijin militar Bizanțului amenințat de turcii otomani.

**FRANCKFURT PE MAIN.** Oraș situat în partea de centru-vest a Germaniei, în landul Hessa, pe râul Maine. Important centru bancar și industrial, gazda târgului anual internațional de carte. Patria lui Goethe, orașul este cunoscut din vechime. Aici s-a aflat sediul Dietei Confederației

Germanice și a Confederației Rinului. la 10 mai 1871 aici s-a semnat tratatul care a pus capăt războiului franco-prusac.

## G.

**GALIȚIA.** Regiune din sudul Poloniei medievale, la granița cu Ungaria, Transilvania și Moldova. Din 1772, cu ocazia primei împărțiri a Poloniei, a intrat în componența Austriei. Cuprinde orașele Przemiśl și Liov, astăzi în partea de sud-vest a Ucrainei.

**GIURGIU.** Vechi oraș românesc situat pe Dunăre, în partea de sud a României. Important centru comercial și militar. În 1409 Mircea cel Bătrân a construit aici o cetate. Din 1417 orașul a devenit raia, fiind recucerit și pierdut în mai multe rânduri de români. În 1829, urmare a Tratatului de la Adrianopol, raiaua Giurgiului, alături de celelalte existente, a fost desființată. La Giurgiu a funcționat un șantier naval unde a fost construit primul vas românesc cu aburi, care în 1834 a făcut o călătorie la Constantinopol.

## I.

**IANINA (JOANINA).** Oraș situat în partea de V a Greciei continentale, în apropierea graniței cu Albania, în regiunea Epir. A fost pașalâc turcesc. Cunoscut pentru evenimentele din timpul războiului pentru independența Greciei (1822-1829), când pașa Ali Tebbelin a fost ucis de turci în urma unei trădări.

## L.

**LANCASHIRE.** Comitat situat în V Angliei, înglobând orașele Preston, Manchester, Liverpool. Cuprinde o mare parte a industriei textile (bumbac), dar este și o importantă zonă cerealieră, legumicolă și cu multe bogății ale subsolului: fier, plumb, aramă, ulei.

**LIVERPOOL.** Oraș situat în vestul Angliei, în comitatul Lancashire. Situat pe estuarul râului Mersey, are ieșire la Marea Irlandei și este al doilea port ca mărime al Marii Britanii. Este un important centru comercial, industrial și universitar.

**LOMBARDIA.** Regiune din nordul Italiei cuprinzând câmpia străbătută de râul Pó, la poalele Alpilor. Corespunde în linii mari fostului regat al longobarzilor (de neam germanic), întemeiat în 572 și cucerit în 774 de Carol cel Mare. Regiunea a fost stăpânită de franci, normanzi, germani, apoi de Habsburgi. Între 1859-1860 Lombardia a fost alipită Sardiniei grăbind astfel procesul de unificare a Italiei. Printre orașele mai importante se află Milano, Pavia, Brescia, Cremona, Piacenza.

**LORENA (LORAIN).** Provincie din nordul Franței, la granița cu Belgia și Luxemburg, având ca principale orașe Metz și Nancy. La fel ca

Alsacia a făcut parte din Lotharingia apoi din Burgundia. A fost subiect de dispută între Germania și Franța până în a doua jumătate a secolului al XVII-lea când a intrat în componența Franței. Între 1871-1918 s-a aflat în stăpânirea Germaniei, dar în urma Tratatului de la Versailles (1919) a reintrat în posesia Franței. A mai fost ocupată de Germania în timpul ultimului război mondial (1940-1944).

## M.

**MANCHESTER.** Oraș situat în vestul Angliei (comitatul Lancashire), pe râul Irwell. Mare centru industrial, cultural și religios, cu o catedrală ale cărei părți datează din secolul al XV-lea.

**MERSEY.** Râu în vestul Angliei, care se varsă în Marea Irlandei printr-un lung estuar. Pe el se află situat orașul Liverpool.

**MILANO.** Oraș situat în nordul Italiei în regiunea Lombardia, străbătut de unul din afluenții râului Pó. În epoca romană s-a numit *Mediolanum*. Aici a fost emis în 313 Decretul prin care împăratul Constantin a acordat libertate de cult creștinilor. Important centru economic, politico-religios și cultural. Aici există celebrul "Dom" în stil gotic și opera la fel de celebră – Scala –, unde au cântat cei mai mari artiști lirici ai lumii. A fost multă vreme posesiune a împăraților germani având statutul de oraș imperial. Între 1183-1538 a fost un ducat stăpânit de familiile Visconti și Sforza. După 1538 și până în 1796 s-a aflat succesiv în posesiune franceză, germano-spaniolă și austriacă, fiind apoi cucerit de Napoleon I. Între 1797-1799 orașul a făcut parte din Republica Cisalpină iar între 1805-1814 a fost capitala Regatului Italiei condus de Napoleon I. Din 1814 și până la 1848 a făcut parte din Regatul Lombardiei, controlat de austrieci, iar între 1848-1859 a fost autonom, intrând apoi în componența Regatului Sardiniei. Aici a trăit și a creat celebrul umanist Leonardo da Vinci.

## O.

**ODESSA.** Oraș-port din nordul Mării Negre, situat în sudul Ucrainei de astăzi. A fost un important centru comercial și economic, folosit de greci, genovezi, tătari, otomani și ruși. A intrat în componența Rusiei în urma păcii de la Iași din 1792). Aici s-a creat în 1814, de către negustori și oameni politici greci, Societatea secretă "*Eteria*" (*Frăția*), care milita pentru eliberarea Greciei. Sprijinită inițial de Rusia *Eteria* a fost condusă între 1816-1820 de contele Capodistria iar după ce acesta a ajuns cancelarul țarului Alexandru I, din 1820 de către prințul Alexandru Ipsilanti, fost general în armata rusă și aghiotant al țarului.

P.

**PADEȘ.** Câmpie situată în NV Olteniei (Județul Gorj), în apropiere de Mănăstirea Tismana. La 23 ianuarie 1821, în fața Adunării Norodului strânsă acolo, Tudor a citit o "Proclamație" care a marcat începutul revoluției condusă de el.

**PALERMO.** Oraș situat în SV Italiei, în NV insulei Sicilia. Întemeiat de fenicieni în sec. X î.Ch. sub numele de *Panormus*, a făcut parte din posesiunile cartagineze până la cucerirea lui de către romani în sec. III î.Ch. La începutul evului mediu s-a aflat în stăpânirea arabilor și a normanzilor. Are numeroase palate și biserici construite în stilurile arab și bizantin. Aici a fost dat semnalul pentru celebrele "Vecernii siciliene" din 1282 care au dus la alungarea stăpânirii franco-normande din sudul Italiei. Tot aici a început în ianuarie 1848 revolta împotriva dinastiei Bourbonilor. În 1852 a murit și a fost înmormântat în cimitirul orașului Nicolae Bălcescu, revoluționar și francmason de talie europeană.

**PARIS.** Oraș situat în partea de centru-nord a Franței în Île de France, pe râul Senne. A devenit capitala regatului francez la finele secolului al X-lea, odată cu instaurarea dinastiei Capetiene. Are o bogată istorie, fiind martorul multor evenimente memorabile între care: răscoale, lupte religioase dintre hughenoti și catolici, revolte, revoluții (1789, 1830, 1848, 1871). A fost ocupat temporar de englezi în timpul Războiului de o sută de ani (1357-1359), de trupele care l-au învins pe Napoleon I (1814-1815), de germani (1940-1944). La Paris s-au semnat mai multe tratate: 1229, între Ludovic al VIII-lea și contele de Toulouse; 1259, pacea cu Anglia; 1763, tratatul care pune capăt Războiului de 7 ani; 1814 și 1815, tratatele care au încheiat epoca napoleoniană; 1856, Congresul care pune capăt Războiului Crimeii; 1858, Convenția privind Principatele Române; 1947, Tratatul de pace de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

**PARMA și PIACENZA.** Formațiune statală situată în nordul Italiei. Ducatul de Parma și Piacenza a fost creat prin Bula din 16 septembrie 1545 de către papa Paul al III-lea (Alessandro Farnese), care acorda fiului său Luigi Farnese teritoriile desprinse din statul papal. Până la 1860 a fost condus de dinastiile Farnese, Bourbon și Habsburg, după care a intrat în componența Regatului Sardiniei.

**PESTA.** Oraș situat în Ungaria centrală, pe malul estic al Dunării, în fața *Budei*. Astăzi este o parte a capitalei maghiare. La Pesta s-a construit Parlamentul Ungariei după instaurarea dualismului, unirea cu Buda realizându-se prin podurile care unesc astăzi malurile Dunării.

**PIEMONTE.** Regiune din NV Italiei cuprinzând *Alpii Piemontezi*, ale căror resurse naturale sunt pădurile și pășunile. La poalele munților, în valea superioară a râului Pó se întinde câmpia Piemontului de Jos,

unde se cultivă grâu, porumb, secară. La sud, pe colinele de la Montferrat sunt și câteva stațiuni și vii, ca la Asti. Din 1721 și până la 1860 Piemontul a format, împreună cu Savoia și Sardinia, Statele sarde sau Regatul Sardiniei.

**POZNANIA.** Regiune situată în vestul Poloniei, numită și *Polonia Mare*, cuprinzând orașele Gniezno, Poznan, Kattowitz. A fost ocupată de Prusia în 1793, în urma celei de-a doua împărțiri a Poloniei.

**POZSONY (BRATISLAVA).** Oraș situat pe Dunărea mijlocie în Europa Centrală. S-a aflat în stăpânirea regilor maghiari și a Habsburgilor, fiind în câteva rânduri și reședință imperială. Dieta întrunită acolo și dominată de maghiari a votat în 1848 o serie de legi liberale, moment ce a marcat începutul revoluției în Imperiul Habsburgic. Astăzi este capitala Slovaciei.

**PRAGA.** Oraș situat pe râul Vltava, în Europa Centrală. A fost capitala regatului Boemiei care din secolul al XIII-lea a făcut parte din Imperiul german. A fost reședință imperială și capitala Imperiului, fiind numită și "Orașul de aur" datorită cupolelor aurite ale bisericilor. Din Praga a pornit mișcarea husită (1419-1434) și tot de aici revolta orașenilor care a precedat "Războiul de 30 de ani" (1618-1620), îndreptată împotriva Habsburgilor. A cunoscut ocupația germană din al doilea război mondial (1939-1945) dar și invazia trupelor sovietice (august 1968). A fost capitala Cehoslovaciei până la separarea pașnică a celor două state. Astăzi este capitala Cehiei.

**PRESTON.** Oraș situat în vestul Angliei în comitatul Lancaster, port pe râul Ribble. A fost apărat de către scoțieni în fața armatelor lui Cromwell în timpul războiului civil (1642-1649). Din secolul al XIX-lea a devenit un important centru al industriei textile iar din sec. XX și al industriei aeronautice.

## R.

**REGATUL CELOR DOUĂ SICILII (NEAPOLELUI).** Vechi regat din sudul Italiei care cuprinde Neapole și Sicilia. Bazele sale au fost puse de normanzi în 1043, dar el s-a format între 1442-1458 prin unirea Siciliei cu ducatul de Pouille. În 1442 prințul de Aragon Alphonse al V-lea a reunit sudul Italiei sub numele de Regatul celor două Sicilii, dar după moartea lui Sicilia și Neapole s-au separat. În 1816 cele două state s-au reunit sub conducerea lui Ferdinand I de Bourbon. Regatul celor două Sicilii a dispărut în 1861 când a fost încorporat la Regatul Italiei.

**RUHR.** Regiune din vestul Germaniei, landul Rhenania de Nord-Westphalia, străbătută de râul Ruhr (afluent al Rinului), care a dat numele celui mai bogat bazin de ulei și unde s-a creat o regiune industrială de importanță mondială. Aici se află marile orașe industriale: Wuppertal, Duisburg, Essen, Bochum, Dortmund. În bazinul Ruhr sunt repre-



zentate toate tipurile industriei grele de la extracția cărbunelui la metalurgia grea care constituie activitatea de bază a regiunii și care reprezintă inima puterii Germaniei. Regiunea Ruhr-ului a fost ocupată de francezi între 1923-1925 ca urmare a neexecutării clauzelor din Tratatul de la Versailles. O mare parte a orașelor sale a fost distrusă în timpul celui de-al doilea război mondial. Soarta regiunii a fost stabilită prin Statutul de la Franckfurt (1948) când a fost reîncredințată puterii germane, dar puterile aliate au dreptul să exercite un control asupra industriei.

## S.

**SCHLESWIG-HOLSTEIN.** Ducate situate în NV Germaniei, formând astăzi landul cu același nume, la granița cu Danemarca. Orașe mai importante sunt Kiel și Flensburg, ambele porturi la Marea Baltică. Subiect de dispută între Danemarca și Confederația Statelor Germane din Nord (*Zolverrein*) condusă de Prusia, cele două ducate au fost anexate în urma războiului germano-danez din 1864, rămânând de atunci în componența Germaniei.

**STATUL PAPAL.** Formațiune politico-teritorială cuprinzând centrul Peninsulei Italia. A fost înființat în secolul VIII când papa a primit în stăpânire fostele posesiuni bizantine din Italia centrală, făcând din Roma centrul politic și religios al Bisericii Catolice. În cursul evului mediu Statul papal a deținut un rol important pe eșichierul politic european. În 1870 trupele italiene au ocupat Roma și au proclamat-o, la 20 septembrie 1870, capitala Italiei. După 1870 papa s-a retras la Vatican pe care nu l-a mai părăsit până în 1929, deși Legea din 13 mai 1871 garanta papei suveranitatea și libera exercitare a autorității sale spirituale. Statul Vatican a luat ființă prin Tratatul de la Lateran din 11 februarie 1929 – devenit art. 7 al Constituției italiene din 26 martie 1947 – când statul italian a recunoscut papei proprietatea exclusivă și jurisdicția suverană asupra unui cartier din NV Romei.

**TOSCANA.** Regiune din centru-vest a Italiei, străbătută de râul Arno. În prima jumătate a secolului al XIV-lea a fost transformată în ducat, înglobând în jurul Florenței fostele orașe republici: Arezzo, Colla, Cortona, Pisa, Pistoia, Prato, Voltera. Ducatul a fost condus de familia Medici între 1434-1737, apoi de dinastiile Habsburg-Lorena și Bourbon (1737-1859). La 22 martie 1860 Toscana s-a unit cu Regatul Sardiniei iar Florența a devenit capitala Italiei (11 decembrie 1864-3 februarie 1871).

**TURNU (NICOPOLUL MIC).** Oraș-port din sudul Țării Românești, situat la vărsarea Oltului în Dunăre. De la începutul secolului al XV-lea și până în 1829 a fost, cu unele întreruperi, raia otomană. În apropiere de

oraș, pe câmpia de la Islaz, s-a desfășurat la 9 iunie 1848 o mare Adunare populară care a adoptat o Proclamație ce a devenit Constituția revoluționară a Țării Românești. A fost centru de comandament și mobilizare al armatei române în timpul Războiului de Independență.

## V.

**VARȘOVIA (WARSAWA).** Oraș situat în partea de centru-est a Poloniei, pe râul Vistula. A fost capitala regatului polon. Actualmente este capitala Poloniei. Important centru industrial, cultural politico-administrativ și religios (arhiepiscopat).

– În 1794 orașul a fost ocupat de mareșalul Suvorov, moment ce a marcat sfârșitul independenței Poloniei;

– Între 1806-1815 Napoleon I a creat marele Ducat al Varșoviei ca nucleu al unei Polonii independente, dar a fost reocupat de ruși; În 1830 în Varșovia a izbucnit insurecția antițaristă, dar orașul a fost ocupat de ruși în 1831;

– Între 1915-1918 și 1939-1944 orașul a fost ocupat de nemți. În august 1944 orașul a fost distrus de nemți care au înăbușit insurecția iar în ianuarie 1945 a fost cucerit de sovietici;

– În 1955 la Varșovia s-a creat alianța politico-militară "Organizația Tratatului de la Varșovia" corespunzătoare "Pactului Nord-Atlantic" (NATO) și care cuprindea: Albania (retrasă în 1968), Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, România, Ungaria și URSS. În noaptea de 20/21 august 1968 membrii Tratatului de la Varșovia, cu excepția Albaniei și României, au invadat Cehoslovacia punând capăt politicii de reforme intitulată "Primăvara de la Praga".

**VENEȚIA.** Oraș-lagună situat în NE Italiei. Important port la marea Adriatică. Republică aristocratică maritimă s-a format în secolele VIII-IX având în frunte un *doge* (*duce*). Aflată la început în dependența Imperiului Bizantin s-a desprins de acesta din secolul X, devenind o prosperă Republică Maritimă (Serrenissima Republica). A cucerit orașele de pe coasta Dalmației, apoi a cucerit sau a obținut teritorii în regiunile estice ale Mării mediterane și la Marea Neagră. Între posesiunile mai importante s-au numărat insulele Corfu, Creta, Eubeea și cartierul Pera din Constantinopol. A cunoscut apogeul în sec. XIII-XVII. A organizat Cruciada a IV-a (1204) care a dus la cucerirea Constantinopolului, dar a organizat și numeroase campanii antiotomane. Flota venețiană a reușit în 1571 să-i înfrângă pe otomani la Lepanto, moment ce a marcat începutul declinului puterii turcești. În 1797 Veneția și-a pierdut independența fiind ocupată de francezi apoi de austrieci. Între 1806-1814 a făcut parte din Regatul

Italiei condus de Napoleon I. Între 1814-1866 a devenit provincie a Imperiului austriac, apoi s-a unit cu Regatul Italiei.

**VERONA.** Oraș situat în partea de nord a Italiei în apropiere de Vicenza. A fost un ducat aflat în stăpânirea Austriei. În 1822 aici s-a desfășurat Congresul "Sfintei Alianțe" unde s-a hotărât intervenția armată în Spania. În 1860 a intrat în componența Italiei. orașul a ajuns foarte cunoscut datorită lui Williams Schackespeare care a scris piesa "Doi tineri din Verona" sau "Romeo și Julieta".

**VERSAILLES.** Oraș situat în SV Parisului (la cca 23 km), în fosta provincie Île de France. Inițial un foisor de vânătoare, mărit și folosit de Ludovic al XIII-lea, a fost transformat într-o somptuoasă reședință regală în timpul lui Ludovic al XIV-lea, lucrările începute în 1661 încheindu-se în 1710. A fost opera arhitecților Mansart și Robert de Cotte. În afară de Ludovic al XIV-lea orașul a servit ca reședință regală pentru urmașii acestuia până la Carol al X-lea, cu excepția lui Napoleon. Aici s-au semnat tratatele franco-austriece din 1756, 1757 și 1759; tratatul din 1783 care pune capăt războiului din America și recunoștea independența Statelor Unite. În 1788 Ludovic al XVI-lea a convocat la Versailles Adunarea Stărilor Generale care a dus la începutul revoluției franceze din 1789. În 1815 Versailles a fost devastat de armatele de ocupație. În 1870 a devenit cartierul general al armatelor prusace și la 18 ianuarie 1871 în sala oglinzilor din Marele Trianon s-a proclamat al doilea Imperiu german. Tot aici s-a semnat Tratatul de Pace cu Germania (28 iunie 1919), care a pus capăt primului război mondial. Orașul este vestit prin palatele și grădinile sale.

**VIENA.** Oraș înființat de romani pe Dunărea mijlocie (*Vindobona*). A fost capitala Imperiului German, a Imperiului Austriac, a Imperiului Austro-Ungar și a Austriei. A fost asediată de turci în 1529 (Soliman I) și 1683 (Mehmed IV). Din secolul al XVIII-lea devine reședința imperială a Habsburgilor care au construit aici numeroase palate și monumente artistice. A fost ocupată temporar de Napoleon în 1805 și 1811. Între 1814-1815 la Viena s-a desfășurat Congresul învingătorilor lui Napoleon unde s-a hotărât înființarea *Sfintei Alianțe*, care avea misiunea de a restabili și menține "ordinea feudalo-absolutistă în Europa". După 1848 la Viena s-au ținut mai multe congrese și conferințe de importanță europeană și mondială. Între 1938-1945 Viena și Austria au fost încorporate celui de-al III-lea Reich. La 30 august 1940 la Viena s-a semnat "diktat-ul" prin care NV României a fost cedat Ungarie horthyste.

**BIBLIOGRAFIE**

1. XXX, *Istoria României în date*, coordonator Constantin C. Giurescu, Editura enciclopedică română, București, 1972.
2. XXX, *Petit Larousse*, 31-<sup>e</sup> tirage, Librairie Larousse, Paris, 1967;
3. Marcel D. Popa, Horia C. Matei, *Mică enciclopedie de istorie universală*, Editura politică, București, 1988;
4. Constantin Teodorescu, N.A. Constantinescu, *Atlas geografic, istoric, economic și statistic*, ediția a IX-a, Institutul cartografic "Unirea", Brașov, 1935.
5. G.M. Trevelyan, *Istoria ilustrată a Angliei*, Editura științifică, București, 1975.